

Advies over richtlijnen voor een
milieu-effectrapport over het
Intergemeentelijk Structuurplan
regio Utrecht

24 augustus 1993

513-34

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies

Advies over richtlijnen voor een milieu-effectrapport over het
Intergemeentelijke Structuurplan regio Utrecht / [Commissie voor de
Milieu-effectrapportage]. - Utrecht: Commissie voor de
Milieu-effectrapportage
ISBN 90-5237-547-X

Trefw.: milieu-effectrapportage: Utrecht (provincie) / woningbouw;
Utrecht (provincie) / bedrijventerreinen; Utrecht (provincie).

commissie voor de milieu-effectrapportage

aan het Regionaal Beraad Utrecht
T.a.v. de heer G. Mik
Minrebroederstraat 5
3512 GS UTRECHT

uw kenmerk
93-258
93-525

uw brief
d.d. 19 mei 1993
d.d. 13 augustus 1993

ons kenmerk
U602-93/Sc/eb/513-36

onderwerp
Advies voor richtlijnen
Intergemeentelijk Structuurplan
regio Utrecht

doorkiesnr.
030 - 347666

Utrecht,
24 augustus 1993

Met bovengenoemde brieven stelde u de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid advies uit te brengen over de richtlijnen voor een milieu-effectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over het intergemeentelijk structuurplan regio Utrecht.

Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te hebben geleverd aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen.

Hoogachtend,

dr. J.T. de Smidt
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Intergemeentelijk structuurplan
regio Utrecht

**Advies over richtlijnen voor een
milieu-effectrapport over het
Intergemeentelijk Structuurplan
regio Utrecht**

Advies over richtlijnen voor een milieu-effectrapport over het Intergemeentelijk
Structuurplan regio Utrecht,

uitgebracht aan het Bestuur van het Regionaal Beraad Utrecht door de Commissie voor de
milieu-effectrapportage; namens deze,

de werkgroep m.e.r. Intergemeentelijk Structuurplan regio Utrecht

de secretaris

drs. J.J. Scholten

de voorzitter

dr. J.T. De Smidt

Utrecht, 24 augustus 1993

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
SAMENVATTING VAN HET ADVIES	1
1. INLEIDING	4
2. BELEIDSKADER, DOEL, PROBLEEMSTELLING EN BESLUITVORMING	5
2.1 Beleidskader	5
2.2 Doel	7
2.3 Probleemstelling	7
2.4 Besluitvorming	10
3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	10
3.1 Programma van eisen en randvoorwaarden	11
3.2 Voorgenomen activiteit	12
3.3 Alternatieven	12
3.4 Meest milieu-vriendelijke alternatief	14
3.5 Nulalternatief	14
4. BESTAANDE MILIEU-TOESTAND EN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU VAN DE VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	15
4.1 Bestaande milieu-toestand en effectbeschrijving	15
4.2 Ruimtebeslag	16
4.3 Geomorfologie, bodem, grond- en oppervlaktewater	16
4.4 Vegetatie en fauna	18
4.5 Landschap en ruimtelijke kwaliteit	18
4.6 Cultuurhistorie	19
4.7 Geluid, lucht, veiligheid en lichtbelasting	20
4.8 Overige gevolgen	21
5. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN	21
6. LEEMTEN IN KENNIS - EVALUATIE ACHTERAF	22
7. SAMENVATTING VAN HET MER	23

BIJLAGEN

1. Brief van bevoegd gezag d.d. 19 mei 1993 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.
2. Openbare bekendmaking van de start van de m.e.r.-procedure in Staatscourant nr. 96 d.d. 25 mei 1993.
- 3A. Brief van de Commissie voor de m.e.r. d.d. 15 juli 1993 met verzoek om verlenging van de adviestermijn.
- 3B. Brief van het Regionaal Beraad Utrecht d.d. 13 augustus 1993 met bevestiging verlenging van de adviestermijn.
4. Projectgegevens.
5. Lijst van inspraakreacties en adviezen.
6. Milieuthema's bij de woningbouw.
7. Inrichtingsaspecten verplaatsing glastuinbouwgebied Vleuten-De Meern.
8. Brief van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek d.d. 24 juni 1993.

SAMENVATTING

Het Regionaal Beraad Utrecht (RBU) is voornemens een intergemeentelijke structuurplan (**ISP**) op te stellen voor de periode 1995 tot 2015. Het gaat om de projectie van 60.000 woningen, 1.650.000 m² bruto kantoorvloeroppervlak, 700 ha. bedrijventerreinen, verplaatsing van het glastuinbouwgebied Vleuten-De Meern naar de Harmelerwaard en directe omgeving (120 ha. netto glastuinbouw), infrastructuur van wegen en hoogwaardig openbaar vervoer, ruimtelijke maatregelen betreffende de A2 (mede voor het ontsluiten van woningbouwlocaties en bedrijventerreinen), groen- en recreatiegebieden, afvalstortlocaties, waterzuiveringsinstallaties en andere nutsvoorzieningen.

Het ISP is voorbereid door de "Nota Hoofdlijnen". Voor de vaststelling van het ISP is besloten een milieu-effectrapportage (m.e.r.) uit te voeren.

Het startpunt van de opstelling van het ISP en dus ook van het milieu-effectrapport (MER) wordt bepaald door het **beleidskader** van met name VINEX, structuurschema Groene Ruimte, het streekplan Utrecht en de conclusies in de "Nota Hoofdlijnen". Het MER zal in het kort voor het milieuaspect moeten aangeven welke keuzen zijn gemaakt en welke randvoorwaarden zijn gesteld in de loop van de **voorgeschiedenis** van het ISP. Voor het Streekplan Utrecht wordt ook m.e.r. uitgevoerd. Het is gewenst aan te geven in hoeverre het ISP en het Streekplan op elkaar zullen worden afgestemd en wat daarbij de rol is van de m.e.r. voor beide plannen. In deze beschouwing behoort betrokken te worden de opvatting van de provincie Utrecht dat de ruimtelijke mogelijkheden bepalend moeten zijn voor de ontwikkelingen in de regio in plaats van het vervullen van de ruimtelijke behoeften binnen de regio tot 2015 voor wonen, werken, glastuinbouw en recreatie zoals aangegeven door het RBU. In het MER moet duidelijk worden welke rol het milieu heeft gespeeld in de totstandkoming van deze verschillende opvattingen, die ten grondslag liggen aan respectievelijk het Streekplan en het ISP. Het MER moet ook aangeven in hoeverre het ISP toetsingskader is voor het ruimtelijk beleid van de deelnemende gemeenten.

In het MER moet het **doel van het ISP** duidelijk naar voren komen. Het past bij het integrale karakter van het ISP om in het MER aan te geven in welke mate ook het realiseren van de ecologische hoofdstructuur gerekend wordt tot het doel.

De **probleemstelling** in het MER zal duidelijk moeten maken in hoeverre gemaakte keuzen in de Nota Hoofdlijnen en het beleidskader nader moeten worden onderbouwd met een beschouwing van milieu-effecten en daaraan verbonden conclusies. De daarbij belangrijk geachte onderwerpen staan vermeld in §. 2.3. Twee ontwikkelingen hebben een bijzondere betekenis voor de planvorming. Het betreft de voorgenomen verplaatsing van de glastuinbouw van Vleuten-de Meern naar de Harmelerwaard en directe omgeving en de geplande ontwikkeling in Vianen. De Harmelerwaard en directe omgeving behoort niet tot het plangebied en Vianen ligt in

de provincie Zuid Holland. Met het oog hierop zal het MER extra aandacht moeten besteden aan de streekplanvorming van de provincies Utrecht en Zuid-Holland.

In de uitwerking van de probleemstelling hoort een samenvattende beschrijving (voor zover mogelijk met verwijzing naar bestaande studies) van de ontwikkelingen in de afgelopen (bijvoorbeeld tien) jaren voor het wonen, werken, glastuinbouw, infrastructuur, nutsvoorzieningen en groenvoorzieningen. De bijbehorende aandachtspunten staan in § 2.3. Aan de hand van deze beschrijving dienen de **prognoses** die aan de voorgenomen activiteit ten grondslag liggen te worden onderbouwd.

In het MER moet worden aangegeven voor welk **besluit** het MER wordt opgesteld en daarnaast ook welke bestuurlijke en organisatorische **uitvoeringsbesluiten** nog moeten worden genomen om het voornemen binnen de gewenste fasering tot uitvoering te kunnen brengen.

Met behulp van de prognoses dient een **programma van eisen en randvoorwaarden** te worden uitgewerkt met daarin aandacht voor een nauwe relatie tussen de verschillende gebruiksfuncties en de bijbehorende infrastructuur. De **voorgenomen activiteit en de alternatieven** worden ontwikkeld op basis van de gekozen stedelijke modellen uit de Nota Hoofdlijnen, het programma van eisen en randvoorwaarden en de drie milieuthema's betreffende kwaliteit van woon en leefklimaat, beperken en geleiden van de mobiliteitsontwikkeling en veiligstellen landschappelijke en ecologische kwaliteiten. Vanwege de reeds gemaakte keuzen omvatten de alternatieven combinaties van locatie- en inrichtingsaspecten. De alternatieven voor het onderdeel glastuinbouw dienen naast de voorgenomen activiteit van 120 ha. netto te verplaatsen glastuinbouw tevens scenario's te bevatten waarbij respectievelijk 0, 60 en 180 ha. in de Harmelerwaard en directe omgeving worden geprojecteerd. In het MER moet worden nagegaan of een alternatief met volledige herlocatie buiten de regio (0 ha. Harmelerwaard) kan passen in het meest milieuvriendelijke alternatief. Via de milieuthema's kunnen milieuvriendelijke alternatieven worden ontwikkeld omdat deze alternatieven verschillend scoren vanuit hun respectievelijke uitgangspunten (woon en leefklimaat, mobiliteitsbeperking en landschappelijke/ecologische kwaliteiten). In bijlage 6 bij het advies zijn de verschillende uitgangspunten gespecificeerd die kunnen leiden tot de opstelling van het **meest milieuvriendelijke alternatief** danwel van **enkele milieuvriendelijke alternatieven**. Het **nulalternatief** is de situatie die zou optreden als de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven niet zou worden uitgevoerd. Het MER moet duidelijk maken in hoeverre deze situatie kan worden beschouwd als een reëel alternatief of dat de beschrijving daarvan dient als referentie voor de milieugevolgen van de voorgenomen activiteit en de alternatieven.

In hoofdstuk 4 wordt aangegeven welke informatie in het MER over de **bestaande situatie** en de **milieugevolgen van de voorgenomen activiteit en alternatieven** moet worden verzameld. Deze informatie is gerangschikt naar de volgende milieu-aspecten: ruimtebeslag; geomorfologie; bodem, grond en oppervlaktewater; vegetatie en fauna; landschap en ruimtelijke kwaliteit; cultuurhistorie; geluid, lucht, veiligheid en lichtbelasting; overige gevolgen.

Als **studiegebied** wordt aangehouden het plangebied en de aangrenzende gebieden die door het voornemen kunnen worden beïnvloed en waar meetbare of bespeurbare veranderingen in de toestand van het milieu kunnen worden verwacht via (geo)hydrologische, atmosferische, ecologische, landschappelijke of verkeerskundige relaties.

In het MER moet een **vergelijking** worden gemaakt **tussen de gevolgen van de ontwikkelde alternatieven en met de referentiesituatie**. Bij de vergelijking moeten de grens-en richtwaarden van het milieu en het natuurbeleid worden betrokken als **toetsingscriteria**.

In hoofdstuk 5 worden enkele aanbevelingen gegeven over de toepassing van multicriteria-analyse zoals voorgesteld in de startnotitie.

Het MER dient aan te geven welke van de benodigde informatie niet kan worden geleverd en waardoor dit wordt veroorzaakt. De betekenis van deze **leemten in kennis** voor de besluitvorming moet worden gegeven. Op basis van de Wet milieubeheer zal bij de vaststelling van het ISP een **evaluatieprogramma** moet worden opgesteld teneinde de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende gevolgen te kunnen vergelijken. Het MER kan reeds een aanzet geven voor dit programma met aandacht voor afstemming op het overeenkomstige evaluatieprogramma voor het Streekplan Utrecht.

De essentie van elk hoofdstuk van het MER zal in de **samenvatting van het MER** terug te vinden moeten zijn.

1. INLEIDING

Het Regionaal Beraad Utrecht (RBU) waarin de gemeenten De Bilt, Bunnik, Houten, Maarssen, Maartensdijk, Nieuwegein, Utrecht, Vianen, Vleuten - De Meern en IJsselstein deelnemen, is voornemens een intergemeentelijk structuurplan (ISP) op te stellen. Het plan bestrijkt de periode 1995 tot 2015. Daarbij gaat het om de projectie van 60.000 woningen, 1.650.000 m² kantoorvloeroppervlak, 700 ha. bedrijventerreinen (deels in combinatie met woningbouw), verplaatsing van het glastuinbouwgebied Vleuten - De Meern naar de Harmelerwaard en directe omgeving (120 ha. netto glastuinbouw), infrastructuur van wegen en hoogwaardig openbaar vervoer, ruimtelijke maatregelen betreffende de A2 (mede voor het ontsluiten van woningbouwlocaties en bedrijventerreinen), groen- en recreatiegebieden, afvalstortlocaties, waterzuiveringsinstallaties en andere nutsvoorzieningen. Het plan is voorbereid door de "Nota Hoofdlijnen". Om inzicht te krijgen in de milieu-effecten van de realisering van alle planonderdelen heeft het bestuur van het RBU besloten een milieu-effectrapportage (m.e.r.) uit te voeren. In dat kader is het bestuur van het RBU zowel bevoegd gezag als initiatiefnemer.

Per brief van 19 mei 1993 (bijlage 1) heeft de portefeuillehouder Ruimtelijke Ordening van het bestuur van het RBU de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over de vast te stellen richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport (MER).

Met de openbare bekendmaking van 25 mei 1993 is de m.e.r.-procedure van start gegaan (bijlage 2). Het onderhavige advies is opgesteld door een werkgroep uit de Commissie voor de m.e.r.

Per brief van 15 juli 1993 (bijlage 3a) verzocht de Commissie voor de m.e.r. om verlenging van de haar wettelijk toegemeten adviestermijn tot in de tweede helft van augustus met het oog op de vakantieperiode. Het RBU stemde hiermee in per brief van 13 augustus 1993 (bijlage 3b). De samenstelling van de werkgroep die het advies heeft opgesteld is gegeven in bijlage 4, waarin tevens de belangrijkste projectgegevens zijn samengevat. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt daarom verder in het advies "De Commissie" genoemd. Het doel van het advies van de Commissie is de milieu-aspecten van het voornemen in het ISP af te bakenen en de gewenste inhoud van het MER aan te geven.

Bij de opstelling van dit advies heeft de Commissie gebruik gemaakt van de schriftelijke reacties die via het RBU zijn ontvangen. Een lijst van deze reacties is opgenomen in bijlage 5. Bij het advies zijn twee bijlagen (6 en 7) opgenomen over respectievelijk de milieuthema's bij woningbouw die helpen bij de formulering van het meest milieuvriendelijke alternatief en een kopie van een brief van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek betreffende de cultuurhistorie in het plangebied (bijlage 8).

1. INLEIDING

Het Regionaal Beraad Utrecht (RBU) is voornemens een intergemeentelijke structuurplan (**ISP**) op te stellen voor de periode 1995 tot 2015. Het gaat om de projectie van 60.000 woningen, 1.650.000 m² bruto kantoorvloeroppervlak, 700 ha. bedrijventerreinen, verplaatsing van het glastuinbouwgebied Vleuten-De Meern naar de Harmelerwaard en directe omgeving (120 ha. netto glastuinbouw), infrastructuur van wegen en hoogwaardig openbaar vervoer, ruimtelijke maatregelen betreffende de A2 (mede voor het ontsluiten van woningbouwlocaties en bedrijventerreinen), groen- en recreatiegebieden, afvalstortlocaties, waterzuiveringsinstallaties en andere nutsvoorzieningen.

Het ISP is voorbereid door de "Nota Hoofdlijnen". Voor de vaststelling van het ISP is besloten een milieu-effectrapportage (m.e.r.) uit te voeren.

Het startpunt van de opstelling van het ISP en dus ook van het milieu-effectrapport (MER) wordt bepaald door het **beleidskader** van met name VINEX, structuurschema Groene Ruimte, het streekplan Utrecht en de conclusies in de "Nota Hoofdlijnen". Het MER zal in het kort voor het milieuaspect moeten aangeven welke keuzen zijn gemaakt en welke randvoorwaarden zijn gesteld in de loop van de voorgeschiedenis van het ISP. Voor het Streekplan Utrecht wordt ook m.e.r. uitgevoerd. Het is gewenst aan te geven in hoeverre het ISP en het Streekplan op elkaar zullen worden afgestemd en wat daarbij de rol is van de m.e.r. voor beide plannen. In deze beschouwing behoort betrokken te worden de opvatting van de provincie Utrecht dat de ruimtelijke mogelijkheden bepalend moeten zijn voor de ontwikkelingen in de regio in plaats van het vervullen van de ruimtelijke behoeften binnen de regio tot 2015 voor wonen, werken, glastuinbouw en recreatie zoals aangegeven door het RBU. In het MER moet duidelijk worden welke rol het milieu heeft gespeeld in de totstandkoming van deze verschillende opvattingen, die ten grondslag liggen aan respectievelijk het Streekplan en het ISP. Het MER moet ook aangeven in hoeverre het ISP toetsingskader is voor het ruimtelijk beleid van de deelnemende gemeenten.

In het MER moet het **doel van het ISP** duidelijk naar voren komen. Het past bij het integrale karakter van het ISP om in het MER aan te geven in welke mate ook het realiseren van de ecologische hoofdstructuur gerekend wordt tot het doel.

2. BELEIDSKADER, DOEL, PROBLEEMSTELLING EN BESLUITVORMING

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."*

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van overheidsorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

2.1 Beleidskader

De planontwikkeling van het ISP vindt plaats tegen de achtergrond en in het kader van de plannen en andere beleidsvoornemens op rijks- en provinciaal niveau. In dit opzicht zijn met name de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening Extra (VINEX) en de in voorbereiding zijnde herziening van het Streekplan van de provincie Utrecht van belang. In VINEX en het Streekplan zijn woningbouwlocaties gepland in Houten en in Vleuten-De Meern. VINEX voorziet voor de laatstgenoemde locatie in het verplaatsen van de aldaar aanwezige glastuinbouw naar de Harmelerwaard en directe omgeving. Op 3 maart 1993 maakte de provincie Utrecht bekend het glastuinbouwgebied Vleuten-De Meern alsnog bij de integrale Streekplanafweging en het MER daarvoor te betrekken. Het ISP gaat volgens de startnotitie verder dan de m.e.r. voor de Streekplanherziening. Ten eerste kent het Streekplan als planhorizon het jaar 2005; het ISP kijkt daaroverheen tot het jaar 2015. Ten tweede beperkt de m.e.r. voor het Streekplan zich tot de milieu-aspecten van de woningbouwlocaties, terwijl de m.e.r. voor het ISP de milieu-aspecten van alle (al dan niet m.e.r.-plichtige) onderdelen uit het ISP betreffende wonen, werken, recreatie, groen en infrastructuur in onderlinge samenhang zal beschouwen. Daarnaast kan uit de startnotitie worden afgeleid dat het ISP een lager abstractie-niveau kent dan het Streekplan. In de startnotitie (bladzijde 10) staat namelijk dat het MER een zodanige mate van detaillering zal hebben dat eventuele MER'en op inrichtingsniveau niet meer nodig zijn.

Voorafgaande aan de start van deze m.e.r. heeft het ISP enkele ontwikkelingsstadia doorlopen waarin bepaalde keuzen zijn gemaakt, die zijn vastgelegd in de "Nota Hoofdlijnen". De bekendmaking van deze Nota vond vrijwel tegelijkertijd plaats met de startnotitie voor de m.e.r. Deze keuzen houden in:

- verplaatsing van de glastuinbouw in Vleuten-De Meern naar de Harmelerwaard en directe omgeving;
- scheiding tussen de bouwgemeenten aan de west- en zuidzijde en de niet-bouwgemeenten aan de noord- en oostzijde van de regio;
- aanduiding van een zoekruimte voor woonlocaties in de gebieden Vleuten-De Meern, Rijnenburg en Houten en het uitspreken van een voorkeur voor Rijnenburg boven Schalkwijk;

- aanduiding van een aantal B- en C-locaties voor bedrijven- en kantoorterreinen in Utrecht, Vleuten-De Meern, Nieuwegein en Vianen.

De "Nota Hoofdlijnen" heeft voor de woon- en werklocaties twee alternatieve modellen ontwikkeld (IA en IB) met twee varianten voor elk model. Na een onderlinge vergelijking van alternatieven en varianten komt de Nota tot een **voorkeur** voor model IA voor de periode 1995-2005 en voor een combinatie van IIA en IIB voor de periode 2005-2015. Terwijl de "Nota Hoofdlijnen" aldus reeds vergaande conclusies presenteert over de ruimtebehoeften voor wonen en werken¹] is de ontwikkeling van de planning van recreatie- en groengebieden nog in een beginstadium²]. De Nota beperkt zich in dit opzicht tot de presentatie van een zo te noemen "groene contramal" met binnendringende lobben langs het Amsterdam-Rijnkanaal, ten noorden van Houten, langs de Lek tussen Nieuwegein en Vianen en ter hoogte van Vleuten-De Meern en Rijnenburg. Het structuurschema Groene Ruimte waarover het kabinet onlangs een besluit heeft genomen, geeft voor Utrecht en omgeving een groot groengebied met een omvang van 1100 ha. aan, uit te voeren in de vorm van een strategisch groenproject. De startnotitie spreekt zich niet uit over de keuze van de genoemde woon-en werklocaties noch over de ontwikkeling van recreatie- en groengebieden. Het MER zal op deze punten duidelijkheid moeten geven.

Het beleidskader van VINEX, structuurschema Groene Ruimte, het Streekplan en de conclusies in de Nota Hoofdlijnen van het RBU bepalen het startpunt van de opstelling van het ISP en dus ook voor het MER. In het licht van deze situatie zal het MER in het kort voor het milieu-aspect moeten aangeven welke keuzen zijn gemaakt en welke randvoorwaarden zijn gesteld in de loop van deze **voorgeschiedenis**³]. De relatie met het streekplan is hierbij van belang zowel inhoudelijk als procedureel. Het is gewenst aan te geven in hoeverre het ISP en het Streekplan op elkaar zullen worden afgestemd en wat daarbij de rol is van de m.e.r. voor beide plannen. In deze beschouwing behoort betrokken te worden de opvatting van de provincie Utrecht dat de ruimtelijke mogelijkheden bepalend moeten zijn voor de ontwikkelingen in de regio en niet de ruimtelijke behoefte voor wonen, werken, glastuinbouw en recreatie⁴]. In het MER moet duidelijk worden welke rol het milieu heeft gespeeld in de totstandkoming van de opvattingen van respectievelijk de provincie en het RBU over de resterende ruimtelijke mogelijkheden binnen het plangebied. Eventuele consequenties van deze beschouwing voor het vinden van alternatieve locaties respectievelijk binnen en buiten het plangebied in de beide fasen van de planperiode (voor en na 2005) moeten worden aangegeven. Het MER moet ook duidelijkheid verschaffen over in hoeverre het ISP toetsingskader is voor

1 Zie bijlage 5, inspraakreacties nrs. 2, 10.

2 Bijlage 5, inspraakreactie nr. 7.

3 Bijlage 5, inspraakreacties nrs. 5, 11.

4 Zie bijlage 5, inspraakreactie nr. 8.

het ruimtelijk beleid van de gemeenten. De startnotitie schrijft hierover dat het ISP een op uitvoering gericht plan is, op grond waarvan de gemeentelijke bestemmingsplannen gewijzigd moeten kunnen worden. Dit uitgangspunt lijkt te impliceren dat het ISP een uitvoeringsprogramma bevat en derhalve een convenantkarakter krijgt.

2.2 Doel

In de startnotitie, bladzijde 12, is aangegeven dat het **doel van het ISP** is tegemoet te komen aan de ruimtebehoefte voor wonen, werken, recreëren en glastuinbouw en het bieden van oplossingen voor de geconstateerde infrastructurele problemen in de regio Utrecht. Daarom worden in het ISP in onderlinge samenhang locaties opgenomen voor wonen, bedrijvigheid, recreatie en glastuinbouw; tevens zijn weergegeven verbeteringen van de infrastructuur zowel voor weg- en railverkeer als voor openbaar vervoer. Het past bij het integrale karakter van het ISP om in het MER aan te geven in hoeverre ook het realiseren van de ecologische hoofdstructuur gerekend wordt tot het doel.

2.3 Probleemstelling

De probleemstelling in het MER zal duidelijk moeten maken in hoeverre gemaakte **keuzen** nader moeten worden onderbouwd met een beschouwing van milieu-effecten en daaraan verbonden conclusies. De Commissie acht hierbij de volgende onderwerpen belangrijk:

- de preciese locatie van woningbouw, bedrijven- en kantorenterreinen (B- en C-locaties) binnen de in de Nota Hoofddlijnen aangegeven zoekruimte;
- de verplaatsing naar de Harmelerwaard en directe omgeving van de glastuinbouw in Vleuten-De Meern;
- de ontsluitingsstructuur van de locaties door een hoogwaardig openbaar vervoerssysteem (HOV) en door verbeteringen in het net van wegen van nationaal en regionaal belang onder andere betreffende de A2 tussen Utrecht en Vleuten-de Meern;
- de nagestreefde ruimtelijke structuur en inrichting van het Noorderbreedgebied tussen Utrecht en Nieuwegein ten zuiden van de A12⁵];
- de ontwikkeling en uitwerking van alle recreatie- en groengebieden in de zogenoemde contramal tot een regionale ecologische structuur in het plangebied;

5 Bijlage 5, reactie nr. 16.

- de wijze van uitwerking van alle locaties, de tracés HOV, rondweg en ruimtelijke maatregelen ten aanzien van de A2, rekening houdend met de drie milieuthema's genoemd op blz.14 van de startnotitie, te weten:

- * kwaliteit van woon- en leefklimaat;
- * beperken en geleiden van de mobiliteitontwikkeling;
- * veiligstellen landschappelijke en ecologische kwaliteiten.

Twee ontwikkelingen, respectievelijk buiten het plangebied en buiten de provincie Utrecht gelegen, hebben een bijzondere betekenis voor de planvorming. De verplaatsing van de glastuinbouw uit Vleuten-De Meern naar de Harmelerwaard en directe omgeving is overeenkomstig VINEX en het "startconvenant" dat op 8 maart 1993 als begin van uitvoering van het zogeheten "uitvoeringscontract VINEX" werd ondertekend door het Rijk, de provincie Utrecht en het RBU⁶]. De gemeente Harmelen behoort echter niet tot het RBU en valt derhalve buiten het plangebied van het ISP. Verder had de gemeente Vianen op het moment van de start van de m.e.r. een aanvraag ingediend tot toetreding tot het RBU. Vianen is echter gelegen in de provincie Zuid-Holland. In Vianen worden verscheidene activiteiten gepland, onder andere een C-locatie bedrijven- terrein. Met het oog op deze beide ontwikkelingen zal het MER extra aandacht moeten besteden aan de streekplanvorming van de provincies Utrecht en Zuid-Holland en meer in het bijzonder aan het beleid van deze provincies met betrekking tot Harmelen en Vianen⁷].

Wat betreft de **planperiode** geven de Nota Hoofdlijnen en de startnotitie aan dat deze loopt van 1995 als planbegin tot 2015 als horizon, met als onderverdeling een eerste periode tot 2005 en een tweede periode nadien. De probleemstelling dient aan te geven welke rol de milieu-aspecten spelen in de fasering over beide perioden, met name de uitvoering van de planonderdelen. Hoe passen de andere functies en hun bijbehorende milieu-aspecten bij die voor het wonen en werken zoals aangegeven in respectievelijk de modellen IA en IIA/IIB voor de perioden 1995-2005 en 2005-2015?

Voor de uitwerking van de probleemstelling van de verschillende planonderdelen: wonen, werken, infrastructuur, recreatie en groen, zal het MER aan de hand van de ontwikkeling in de afgelopen (bijvoorbeeld tien) jaren een samenvattende beschrijving (voor zo ver mogelijk met verwijzing naar bestaande studies) moeten geven van:

Wonen

- groei en samenstelling van de bevolking;
- aantallen jaarlijks gebouwde woningen en de samenstelling van de woningvoorraad;

6 Hierbij zij opgemerkt dat de gemeente Vleuten-De Meern het startconvenant niet heeft ondertekend.

7 Inspraakreactie nr. 7 (bijlage 5) wijst op gebrek aan aandacht in de startnotitie voor het Zuidhollandse deel van het plangebied.

- de woningbehoefte en de aantallen jaarlijks te bouwen woningen⁸];
- de beoogde gemiddelde dichtheden per locatie in verband met het karakter van de te realiseren woonlocaties;
- mogelijkheid tot het verdichten van het wonen in bestaande stedelijke gebieden⁹].

Werken

- ontwikkeling van werkgelegenheid en forensenverkeer;
- samenstelling van het huidige bestand aan bedrijventerreinen en kantoorlocaties;
- de behoefte aan nieuwe bedrijventerreinen (A,B, en C-locaties) en kantoorlocaties verdeeld over de planperiode.

Verplaatsing glastuinbouw uit Vleuten-De Meern

- ontwikkeling van de glastuinbouw in Vleuten-De Meern;
- de noodzaak van verplaatsing ten behoeve van woningbouw;
- de ruimtereservering elders voor verplaatsing van de glastuinbouw uit Vleuten-De Meern¹⁰];
- eventuele andere locaties dan de Harmelerwaard en directe omgeving die in aanmerking komen voor verplaatsing binnen en buiten het plangebied.

Infrastructuur

- ontwikkeling van verkeer, vervoer en infrastructuur¹¹];
- het aandeel van openbaar vervoer en langzaam verkeer in de verplaatsingsbehoefte als gevolg van de realisatie van met name de nieuwe woon- en werkgebieden;
- de behoefte aan uitbreiding van hoogwaardig openbaar vervoer en aanleg van stadsautowegen voor de ontsluiting van de nieuwe woon- en werkgebieden¹²].

Nutsvoorzieningen

- ligging van de diverse nutsvoorzieningen, zoals afvalstortplaatsen, waterzuiveringsinstallaties en dergelijke;
- extra behoefte in termen van ruimtebeslag en capaciteit over de planperiode.

Groenvoorzieningen

- de bestaande groenvoorzieningen in het verstedelijkt gebied en aan de randen daarvan;

8 De provincie Utrecht wijst in haar reactie (bijlage 5, nr. 8) op de jongste cijfers ten aanzien van de ruimtelijke reservering voor nieuwe woningen in het kader van de Streekplanherziening.

9 Bijlage 5, inspraakreactie nr. 5.

10 Inspraakreacties nrs. 8, 12 en 13 (bijlage 5) wijzen op een grotere behoefte dan 120 ha.; nog eens 60 ha. zou nodig zijn.

11 Op bladzijde 27 van de Nota Hoofdpijnen staat dat met betrekking tot geluidhinder rekening wordt gehouden met een verkeersstename van 35% in het jaar 2010. De huidige trend doet vermoeden dat deze aanname aan de conservatieve kant is.

12 Zie inspraakreacties nrs. 5 en 6 (bijlage 5).

- de behoefte aan aanleg van nieuwe groen- en recreatiegebieden over de planperiode in en bij de nieuwe woon- en werklocaties mede voor een goed functioneren van de ecologische structuur zoals verbindingzones tussen natuurgebieden.

Aan de hand van de hiervoor gevraagde beschrijving en gegevens dienen de **prognoses** die aan de voorgenomen activiteit ten grondslag liggen te worden onderbouwd. De voor de prognoses gebruikte uitgangspunten en randvoorwaarden moeten worden vermeld, evenals de onzekerheidsmarges in de voorspellingen. Mede gelet op de relatie met de corridorstudie Amsterdam-Utrecht en de m.e.r. daarvoor ¹³] is het wenselijk voor verkeersprognoses gebruik te maken van een simultaan distributie/modal split model.

2.4 Besluitvorming

In het MER moet worden aangegeven voor welk **besluit** het MER wordt opgesteld en daarnaast ook welke bestuurlijke en organisatorische **uitvoeringsbesluiten** nog moeten worden genomen om het voornemen binnen de gewenste fasering tot uitvoering te kunnen brengen. Dit betreft niet alleen de deelnemende gemeenten maar ook de provincies Utrecht en Zuid-Holland en andere openbare (en semi-openbare) lichamen zoals waterschappen, zuiveringschappen, openbaarvervoerbedrijven.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "*een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen*".

De m.e.r.-procedure is gestart op een moment in de planontwikkeling van het ISP, dat aan de hand van de modellen IA voor de periode 1995-2005 en IIA/IIB voor de periode 2005-2015 de locaties voor wonen en werken en de daarbij behorende infrastructuur in grote lijnen reeds waren vastgelegd. De plaats van de toekomstige recreatie- en groengebieden is tot op zekere hoogte af te leiden uit de situering van de nieuwe woon- en werkgebieden enerzijds en de natuurgebieden anderzijds. De juiste ligging en de ruimtelijke structuur moeten echter nog worden bepaald en uitgewerkt in het MER.

3.1 Programma van eisen en randvoorwaarden

Met behulp van de in hoofdstuk 2 van dit advies genoemde prognoses dient een programma van eisen en randvoorwaarden te worden uitgewerkt waarin moet worden aangegeven:

- welk aantal woningen per locatie en per planfase dient te worden gebouwd volgens de minimum- en maximumraming;
- welke variatie in bebouwingsdichtheden wenselijk is in relatie tot diverse vormen van milieuvriendelijk bouwen (zie ook bijlage 6 bij dit advies);
- afstemming tussen het aldus bekende ruimtebeslag en de beperkingen daaraan onder invloed van gebiedskenmerken (hinderzones, bestaande bebouwing, ontsluiting, reservering voor andere functies, zones met archeologische waarden¹⁴], regionale ecologische structuur etc.) voor de diverse locaties;
- de aard van de verschillende bedrijventerreinen en hun geschiktheid voor verschillende typen bedrijven met aandacht voor aansluiting bij bestaande terreinen;
- de potentiële geschiktheid van de Harmelerwaard en directe omgeving als hervestigingslocatie voor de glastuinbouw uit Vleuten-De Meern, gelet op de technische eisen vanuit de glastuinbouw, de ontsluitingsstructuur en de randvoorwaarden vanuit de andere functies;
- de ontsluiting van de woon- en werklocaties met aandeel van HOV en langzaam verkeer en uitgangspunten voor de aansluiting op de bestaande infrastructuur¹⁵];
- de inpassing van de recreatiegebieden en groenstructuur in de modellen IA en IIA/IIB (ecologisch bouwen en de groene contramal met geleidingszones, groene uitloopgebieden) met aanduiding van de gewenste voorzieningen¹⁶].

In de startnotitie (bladzijde 8 en 10) is de nadruk gelegd op het integrale karakter van de planvorming met aandacht voor een nauwe relatie tussen de verschillende gebruiksfuncties en de bijbehorende infrastructuur. Het is belangrijk dat dit integrale karakter zich weerspiegelt in het programma van eisen en de randvoorwaarden.

14 Zie hiervoor ook de inspraakreactie van de Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek (bijlage 5, reactie nr. 17) die gedeeltelijk als bijlage 8 bij dit advies is opgenomen.

15 Zie inspraakreacties nr. 5, 6 (bijlage 5).

16 Inspraakreactie nr. 2 (bijlage 5) geeft enkele aanbevelingen in dit opzicht voor het Kloostergebied in Nieuwegein.

3.2 Voorgenomen activiteit

Volgens de startnotitie (bladzijde 13) betreft de voorgenomen activiteit de besluitvorming ten behoeve van het aanwijzen van nieuwe woon-, werk-, recreatie- en glastuinbouwgebieden en gewenste ontwikkelingen ten aanzien van infrastructuur; het gaat daarbij om minimaal 50.000 en maximaal 60.000 woningen, circa 700 ha. bedrijventerreinen (waarvan circa 390 ha. gemengd met wonen), 165 ha. kantoorruimte (bruto kantooroppervlak) en verplaatsing van glastuinbouw uit Vleuten-De Meern met aanleg van 120 ha. (netto) elders. De infrastructurele ingrepen hebben betrekking op het verminderen van de barrièrewerking van de A2, onder andere door het aanleggen van een regionale ontsluitingsweg (rondweg). Voorts door het tot stand brengen van HOV naar de locaties Vleuten-De Meern en Rijnenburg alsook verbeteringen van het spoorwegennet.

Uitgangspunten volgens de Nota Hoofdlijnen zijn het model IA tot 2005 en de combinatie IIA/IIB voor de periode 2005-2015, waarmee tevens de fasering in de voorgenomen activiteit is gegeven. De planvorming verloopt via de diverse keuzemomenten zoals aangegeven in hoofdstuk 2 van dit advies.

3.3 Alternatieven

De alternatieven worden ontwikkeld op basis van de gekozen stedelijke modellen uit de Nota Hoofdlijnen met variaties in de situering en grootte van de gebieden voor wonen, werken en recreëren, de ontsluiting en de rol van het openbaar vervoer en het langzame verkeer alsmede de ruimtelijke en landschappelijke opbouw. Zoals de startnotitie aangeeft, kan dit gebeuren vanuit drie verschillende milieuthema's, te weten:

- kwaliteit van woon- en leefklimaat¹⁷];
- beperken en geleiden van de mobiliteitontwikkeling¹⁸];
- veiligstellen landschappelijke en ecologische kwaliteiten¹⁹].

In bijlage 6 bij dit advies is een aanzet gegeven voor een nadere uitwerking van deze milieuthema's²⁰].

In de ontwikkeling van de alternatieven moet rekening worden gehouden met eventuele consequenties van de behandeling van de voorgeschiedenis en de invulling van de resterende ruimtelijke mogelijkheden binnen het

17 Zie ook inspraakreactie nr. 3 (bijlage 5).

18 Zie ook inspraakreactie nr. 6 (bijlage 5).

19 Zie ook inspraakreacties nrs. 2, 7 (bijlage 5).

20 Deze bijlage is ook gepresenteerd bij het advies voor richtlijnen voor het MER Woningbouwlocaties Streekplan Utrecht dat de Commissie op 20 februari 1992 uitbracht aan het College van Gedeputeerde Staten van Utrecht.

plangebied, zoals aangegeven in hoofdstuk 2 van dit advies²¹].

De alternatieven voor het onderdeel glastuinbouw dienen naast de voorgenomen activiteit van 120 ha. netto te verplaatsen glastuinbouw tevens scenario's te bevatten waarbij respectievelijk 0, 60 en 180 ha. in de Harmelerwaard worden geprojecteerd. Dit vanwege de aard van deze in het Groene Hart gelegen locatie en de grote onzekerheid over de feitelijke behoefte aan hervestiging in de Harmelerwaard en directe omgeving. In het MER moet worden nagegaan of een alternatief met volledige herlocatie buiten de regio (0 ha. Harmelerwaard) kan passen in het meest milieuvriendelijke alternatief. Het MER moet hierbij ingaan op de (economische) ondergrens van de omvang van een glastuinbouwlocatie vanwege het noodzakelijke voorzieningenniveau (onder andere afzetgeving, toeleveranciers, dienstverlening). In bijlage 7 bij dit advies is een aantal inrichtingsaspecten opgenomen die een rol spelen bij de verplaatsing van het glastuinbouwgebied en dus bij de opstelling van alternatieven. Omdat het ISP een op uitvoering gericht plan is, zouden de scenario's voor de Harmelerwaard en directe omgeving in de vorm van inrichtingsschetsen gepresenteerd kunnen worden. Deze schetsen dienen globaal de begrenzing van de glastuinbouwlocatie, de weg- en waterinfrastructuur en de landschappelijke inpassing of aankleding te bevatten.

In het MER moet derhalve duidelijk worden gemaakt welke rol en in welke volgorde, de verschillende keuzen die zijn genoemd in hoofdstuk 2 van dit advies spelen in de uitwerking van de alternatieven²²]. Hetzelfde geldt voor de fasering van de planonderdelen over de planperiode met aanduiding van de fasering in de bebouwing en aanleg van bedrijventerreinen die het meest gunstig is vanuit milieuoverwegingen. De alternatieven moeten ook rekening houden met de mogelijkheden om de geplande voorzieningen binnen de diverse locaties (verzorging en openbaar vervoer) gelijktijdig met de woningbouw en de bedrijventerreinen te ontwikkelen. Vanwege de reeds gemaakte keuzen omvatten de alternatieven in het MER combinaties van locatie- en inrichtingsaspecten.

Wat de inrichtingsaspecten betreft dient het MER tenminste die aspecten aan te geven die logisch uit de locatiekeuzen voortvloeien. Als voorbeelden hiervoor mogen dienen bestaande bebouwing, hinderzones, barrières, aansluitingspunten op bestaande infrastructuur, bestaande regionale ecologische verbindingzones en zones met cultuurhistorische waarden.

21 Zie inspraakreactie nr. 8 (bijlage 5). Het verdient aandacht dat in deze reactie de behoefte aan 120 ha. glastuinbouw in Harmelen voor verplaatsing van de glastuinbouw uit Vleuten-De Meern te laag wordt geacht.

22 Zie ook inspraakreactie nr. 2 (bijlage 5).

3.4 Meest milieuvriendelijke alternatief

Via de milieuthema's kunnen milieuvriendelijke alternatieven worden ontwikkeld omdat deze thema's verschillend scoren vanuit de verschillende milieudoelstellingen en de kwalitatieve, respectievelijk kwantitatieve aspecten van de woningvraag. Dit is uitgewerkt in bijlage 6 bij dit advies. Daarin staan ook de aandachtspunten vermeld die een rol kunnen spelen bij de opstelling van het meest milieuvriendelijke alternatief danwel van enkele milieuvriendelijke alternatieven²³]. Daaraan dienen te worden toegevoegd de mogelijkheden die bestaan om bij de inrichting van de locaties rekening te houden met cultuurhistorisch waardevolle zones²⁴]. Dit zou kunnen gebeuren door het inrichten van een "archeologisch pad" als recreatieve voorziening. Bijvoorbeeld in de locatie Houten-Zuid indien uitvoering van de Aanvullende Archeologische Inventarisatie die door de Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) voor deze locatie is aanbevolen, daarvoor voldoende aanknopingspunten biedt.

3.5 Nulalternatief

Ter vergelijking met de voorgenomen activiteit en de alternatieven dient het MER te beschrijven wat er zou gebeuren als de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven niet zou worden uitgevoerd. De milieugevolgen van het zogeheten nulalternatief worden voor het studiegebied behandeld bij het beschrijven van de bestaande situatie voor een in het MER te bepalen peiljaar en de daarbij behorende autonome ontwikkeling. Het MER dient duidelijk te maken in hoeverre deze situatie kan worden beschouwd als een reëel alternatief of dat de beschrijving daarvan dient als referentie voor de milieugevolgen van de voorgenomen activiteit en de alternatieven.

23 Hierbij kan de aanbeveling worden betrokken van inspraakreactie nr. 3 (bijlage 5) ten aanzien van de vergroting van de leefbaarheid aan weerszijde van de A2.

24 Zie inspraakreactie nr. 17 (bijlage 5) die gedeeltelijk als bijlage 8 bij dit advies is opgenomen.

4. **BESTAANDE MILIEUTOESTAND EN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU VAN DE VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN**

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "*een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen.*"

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "*een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven.*"

4.1 Bestaande milieutoestand en effectbeschrijving

De bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling (de ontwikkeling die plaatsvindt in de toestand van het milieu zonder dat de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven wordt uitgevoerd) moeten worden beschreven, voor zover van belang, voor het voorspellen van de gevolgen van de voorgenomen activiteit voor het milieu. Onzekerheden behoren duidelijk te worden aangegeven. Literatuur (en met name het in opstelling zijnde MER voor het Streekplan Utrecht) en veldbeschrijvingen, aangevuld met eventueel te verrichten onderzoek, vormen de basis voor de beschrijving van de huidige situatie.

Als **studiegebied** moet worden aangehouden het plangebied en de aangrenzende gebieden die door het voornemen kunnen worden beïnvloed. Dat betekent dat ook het gebied in de Harmelerwaard dat wordt beoogd voor de verplaatsing van de glastuinbouw uit de locatie Vleuten-De Meern behoort tot het studiegebied. De beschrijving dient die gebieden te omvatten waar meetbare of bespeurbare veranderingen in de toestand van het milieu kunnen worden verwacht ten gevolge van uitvoering van het voornemen via (geo)hydrologische, atmosferische, ecologische, landschappelijke of verkeerskundige relaties.

Ten behoeve van de **effectbeschrijving** kunnen de volgende algemene richtlijnen in acht worden genomen.

- De wijze waarop de milieu-effecten bepaald en beschreven zijn, moet worden gemotiveerd. Het gaat in het bijzonder om de betrouwbaarheid en nauwkeurigheid van zowel de basisgegevens als om de gebruikte methoden voor de effectvoorspelling.
- Bijzondere aandacht is nodig voor die milieugevolgen die per locatie of alternatief verschillen.
- Effecten kunnen van tijdelijke of permanente aard zijn waarbij in het laatste geval zij zich snel of pas na lange tijd kunnen openbaren. In de effectbestrijding ligt het accent op de permanente gevolgen.

- Het verwachte resultaat en de doeltreffendheid van mitigerende maatregelen om de negatieve gevolgen te voorkomen, te beperken of te compenseren, moeten worden aangeduid.
- Naast de negatieve effecten dient te worden aangegeven welke positieve milieu-effecten kunnen worden bereikt door bijvoorbeeld mitigerende maatregelen of door natuurontwikkelingen in ecologisch laagwaardige gebieden.
- Naast de beschrijving per milieu-aspect is aandacht nodig voor de samenhang tussen de milieu-effecten en de eventuele cumulatieve werking daarvan.
- De gevolgen moeten zowel voor de aanleg als voor het gebruik van de verschillende locaties en voorzieningen worden beschreven.
- De effectbeschrijvingen moeten zoveel mogelijk worden gekwantificeerd met een onderscheid voor de verschillende fasen van de planperiode.

In de volgende paragrafen is aangegeven welke milieu-aspecten in het MER in elk geval in beschouwing moeten worden genomen. De aandachtspunten voor de bestaande situatie en de gevolgen zijn kortheidshalve per milieu-aspect steeds bijeengebracht.

4.2 Ruimtebeslag

Informatie over de bestaande situatie:

- een aanduiding van het ruimtebeslag per gebruiksfunctie en type bodemsanering in tabelvorm en van de geografische verspreiding op kaart in het peiljaar voor het ISP.

Informatie bij de milieugevolgen:

- de veranderingen in het ruimtebeslag als gevolg van uitvoering van het voornemen per gebruiksfunctie zowel in tabelvorm als op kaart.

4.3 Geomorfologie, bodem, grond- en oppervlaktewater ^{25]}

Informatie over de bestaande situatie:

- een beeld van de geomorfologie en bodemgesteldheid van de te ontwikkelen gebiedsdelen (geologie, bestaande hoogteverschillen, bodem-

²⁵ De navolgende beschrijvingen volgen in grote mate de terzake gestelde richtlijnen voor het MER Woningbouwlocaties Streekplan Utrecht.

- soorten, aardkundig waardevolle elementen en landschapsvormen²⁶]);
- beschrijving van de geohydrologische gesteldheid inclusief de autonome ontwikkeling. De nadruk dient te liggen op geohydrologische systemen van regionale afmetingen, grondwaterstromingen die over grote afstanden inzig- met kwelgebieden verbinden;
- beschrijving van het oppervlaktewatersysteem en de autonome ontwikkeling. De nadruk dient te liggen op de relatie met het grondwatersysteem en het bodemgebruik;
- overzicht van de drinkwaterwinning uit grond- en oppervlaktewater met bijbehorende veiligheidszones²⁷];
- overzicht van de aanwezige emissiebronnen van oppervlaktewaterverontreiniging (waaronder het bestaande glastuinbouwgebied);
- overzicht van aanwezige grondwater- en bodemverontreinigingen, aard en verspreiding ervan, inclusief eventuele saneringsplannen.

De **beschrijving van de gevolgen** moet de consequenties aangeven van het geschikt maken van de locaties voor bebouwing en infrastructuur, toepassen ophoogzand, tijdelijke bronbemaling of polderpeilverlaging, permanente polderpeilverlaging, differentiële zetting vanwege verschillen in de bodemsoorten zand, klei en veen en zetting in verband met verdroging/afspoeling en kwaliteitsverandering in regionale kwel- en infiltratiegebieden en eventueel benodigde externe wateraanvoer erheen. Tevens dient ingegaan te worden op de gevolgen van de hydrologische ingrepen bij het bouwrijp maken of bij de aanleg van infrastructuur en glastuinbouw onder andere door verspreiding van (bestaande) verontreinigingen alsook op de introductie van nieuwe verontreinigingen door het toekomstig gebruik. Bij positieve effecten kan gedacht worden aan de mogelijkheid om de stedelijke uitleg in een "zelf verantwoordelijk (zelfregulerend)" hydrologisch systeem onafhankelijk te maken van gebiedsvreemd (en vervuild) Rijnwater, het inrichten van agrarisch gebied tot ecologische verbindingzone, het overbruggen van ecologische barrières zoals snelwegen, vaarwegen. Het MER zal de gevolgen moeten beschrijven van de realisering van de verschillende locaties (voor het wonen, werken, de glastuinbouw en recreatie) voor de drink- en industriewaterwinning in het plangebied gericht op de watervoorziening in het plangebied en daarbuiten en vanwege de verdrogingsproblematiek²⁸].

26 In een inventarisatie van aardkundig waardevolle landschapselementen in de provincies Utrecht en Zuid-Holland door Rijksinstituut voor Natuurbeheer (Gea-objecten van Utrecht, 1980; Gea-objecten van Zuid-Holland, 1977) worden een aantal gebieden aangegeven die in geologisch, geomorfologisch en bodemkundig opzicht interessant zijn. In Utrecht zijn dit: object 38 0 11 in de Polder Broek ten westen van IJsselstein en object 38 0 15, de Honswijkerwaarden ten zuiden van Schalkwijk. In Zuid-Holland in de gemeente Vianen liggen ook enkele waardevolle aardkundige objecten: object 38 0 3, de polder De Eendragt ten westen van Vianen en object 38 0 4, de oude stroomrug van Hagestein.

27 Zie ook inspraakreactie nr. 4 (bijlage 5).

28 Zie ook inspraakreacties nrs. 2 en 4 (bijlage 5).

4.4 Vegetatie en fauna

Informatie over de bestaande situatie:

- een indicatie van de aanwezige natuurwaarden, zoals bepaald door het voorkomen van bijzondere biotooptypen, soortenrijkdom, zeldzame soorten, indicatorsoorten van aquatische en terrestrische vegetatie en fauna (bijvoorbeeld amfibieën, reptielen, zoogdieren, broedvogels, trek- en wintervogels en voedselorganismen voor deze);
- een beeld van de regionale ecologische structuren met name in het regionale grond- en oppervlaktewatersysteem en verbindingzones van vegetatie en fauna. De nadruk ligt op vegetatiepatronen, migratiebanen en broed-, fourageer-, rust- en ruigebieden van grotere dieren als hoefdieren, roofdieren, sommige knaagdieren, insekteneters^{2 9}], water- en weidevogels^{3 0}];
- een overzicht van de aanwezige natuurgebieden^{3 1}]. De autonome ontwikkeling moet bij deze beschrijving worden betrokken voor zover deze tot verandering leidt.

Bij de **beschrijving van de milieugevolgen** moet worden aangegeven in hoeverre uitvoering van het voornemen leidt tot veranderingen in de regionale ecologische structuren en welke consequenties daaraan zijn verbonden voor de vegetatie (patronen, soortenrijkdom, volledigheid, kenmerkendheid, zeldzaamheid, vervangbaarheid) en fauna (isolatie door verstoring van migratiebanen, verdwijning/verstoring van voedselketens, soortenrijkdom, kenmerkendheid, zeldzaamheid). Verder moet worden beschreven welke natuurgebieden (kunnen) worden aangetast, verkleind of versnipperd. Bij verlies aan natuurwaarden moeten worden vermeld waar en op welke wijze deze (eventueel) kunnen worden gecompenseerd. Ook moet worden ingegaan op verlies van nu nog aanwezige kansen voor grootschalige natuurontwikkeling bijvoorbeeld door de aanwezigheid van schone grond, schoon grondwater en rust. Ook positieve gevolgen dienen hier te worden beschreven, zoals natuurontwikkeling in de ecologische hoofdstructuur of in de ecologische infrastructuur op regionale schaal.

4.5 Landschap en ruimtelijke kwaliteit

Informatie over de bestaande situatie:

Het MER moet inzicht geven in de opbouw van het huidige landschap en met name de hoofdstructuur daarvan. De visueel-ruimtelijke componenten van het landschap kunnen worden getypeerd in termen van openheid, doorzichten, reliëf en schaal. De barrièrewerking van de bestaande

29 Bijlage 5, inspraakreactie nr. 14.

30 Bijlage 5, inspraakreactie nr. 15.

31 Zie inspraakreactie nr. 7 (bijlage 5) wat betreft de Ecologische hoofdstructuur langs de Lek en het natuurkerngebied Bolgerijen - Autena in Vianen.

infrastructuur voor de functies wonen, werken en recreëren als ook voor ecologische relaties verdient speciale aandacht.

Bij de **beschrijving van de gevolgen** gaat het om de veranderingen in het landschap zowel vanwege directe effecten door ruimtebeslag alsook door beïnvloeding van de herkenbaarheid van de resterende fragmenten en van de visueel-ruimtelijke karakteristieken. Verder gaat het ook om veranderingen in barrières voor wonen, werken en recreëren en voor ecologische relaties.

Er moet worden aangegeven hoe nieuwe landschappelijke structuren en elementen een bijdrage kunnen leveren aan de ruimtelijke structuur van de alternatieven en de afzonderlijke locaties. Daartoe behoort een inzicht in de mogelijke relaties tussen de stedelijke ontwikkelingen in het omringende landelijke gebied met inachtneming van de beleidsvoornemens over de Randstadgroenstructuur en de ecologische hoofdstructuur in termen van potenties voor de kwaliteit van het landschap en het woonmilieu.

4.6 Cultuurhistorie

Informatie over de bestaande situatie:

- een overzicht van bestaande cultuurhistorische elementen (verkavelings-, wegen- en beplantingspatronen, dijken en kaden, landgoederen, hofsteden, archeologische waarden^{3 2}) en van de landschapstypen die als karakteristiek of zeldzaam getypeerd kunnen worden met indicatie van de mate van gaafheid. Hierbij dient de aanbeveling van de Rijksdienst van Oudheidkundig Bodemonderzoek te worden betrokken om voor de locatie Houten-Zuid een zogeheten Aanvullende Archeologische Inventarisatie uit te voeren.

De **beschrijving van de milieugevolgen** moet aangeven welke van deze elementen en typen zullen verdwijnen of worden verstoord met aanduiding van de mogelijkheid van inpassing of conservering zonder schade, zo mogelijk in de vorm van een positieve bijdrage aan de inrichting van betrokken planonderdelen. Indien aantasting of verdwijning niet kan worden vermeden, dient het MER aan te geven in hoeverre de betreffende cultuurhistorische elementen en landschapstypen kunnen worden onderzocht en vastgelegd voordat de ingreep zal plaatsvinden.

32 Zie bijlage 8 bij dit advies en inspraakreactie nr. 17 (bijlage 5).

4.7 Geluid, lucht, veiligheid en lichtbelasting

Informatie over de bestaande situatie:

Geluid

- overzicht van bestaande geluidgevoelige gebieden waaronder woongebieden, stiltegebieden, natuurgebieden, weidegebieden;
- op kaart aanduiding van de geluidcontouren van bestaande autowegen en andere hoofdwegen, railverbindingen, industriegebieden en vaarwegen.

Lucht

- beschrijving van de heersende achtergrondconcentratie van luchtverontreinigende stoffen.

Veiligheid

- overzicht van de huidige gevarenbronnen waaronder het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg, het spoor en het water en aanduiding van de bestaande veiligheidszones.

Lichtbelasting

- indicatie van de huidige lichtbelasting in het glastuinbouwgebied in Vleuten-De Meern en door reeds aanwezige glastuinbouw in het gebied in de Harmelerwaard en directe omgeving dat wordt beoogd voor verplaatsing van de glastuinbouw in Vleuten-De Meern.

Bij de **beschouwing van de gevolgen** voor het milieu is het volgende onderscheid van belang:

- hinder die zal optreden als gevolg van aanleg en gebruik van woon- en werklocaties op de omgeving, inclusief de hinder van de aan te leggen infrastructuur of door toegenomen verkeersintensiteiten;
- hinder van buiten de locaties aanwezige bronnen voor de nieuwe woon- en werklocaties;
- hinder op de nieuwe woon- en werklocaties als gevolg van activiteiten op die locaties.

De gevolgen met betrekking tot geluid, lucht, veiligheid en lichtbelasting die zullen optreden bij uitvoering van het voornemen zijn als volgt nader aan te duiden:

Geluid

- beschrijving van nieuwe geluidgevoelige gebieden;
- beschrijving van de geluidbelasting op deze nieuwe geluidgevoelige gebieden en van de verandering in geluidbelasting op bestaande geluidgevoelige gebieden door veranderingen in de verkeersbewegingen en industriële activiteiten met indicatie van geluidhinderzones en eventueel te nemen maatregelen door bijvoorbeeld plaatsing van kantoorgebouwen langs hoofdverkeersassen.

Lucht

- beschrijving van de veranderingen in immissies van luchtverontreinigde stoffen in de bestaande en nieuwe woon-, werk-, recreatie- en natuurgebieden.

Veiligheid

- beschrijving van de verandering in de externe veiligheidssituatie.

Lichtbelasting

- beschrijving van de verandering in de lichtbelasting in de oude en nieuwe kassengebieden.

4.8 Overige gevolgen

De positieve en negatieve gevolgen van verplaatsing van het glastuinbouwgebied Vleuten-De Meern naar elders moeten duidelijk worden aangegeven in het MER ook al vallen zij buiten het plangebied.

Verder is aandacht nodig voor de gevolgen van uitvoering van het voor-nemen op landinrichtingsprojecten binnen het plangebied en de druk op bestaande recreatieve voorzieningen alsook de druk op natuurgebieden vanwege intensivering van het recreatief medegebruik³³].

In verband met het gebruik van grondstoffen en mogelijke milieuschade door zandwinning moet het MER ook de verschillen beschrijven tussen de alternatieven wat betreft geschatte hoeveelheden ophoogzand.

5. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

In het MER moet een vergelijking worden gemaakt tussen de gevolgen van de ontwikkelde alternatieven. Tevens dient een vergelijking met de referentiesituatie plaats te vinden. Bij de vergelijking moeten de grens- en richtwaarden van het milieu- en natuurbeleid worden betrokken als toetsingscriteria³⁴]. De vergelijking moet ook aantonen in hoeverre de alternatieven kunnen voldoen aan het doel van het voor-nemen.

In § 6.2, blz. 32 van de startnotitie staat dat bij de effectver-gelijking gebruik zal worden gemaakt van een multicriteria-analyse en wel van de "gewogen sommeringsmethode". Het toepassen van

33 Bijlage 5, reactie nr. 16.

34 Bijlage 5, reactie nr. 18.

multicriteria-analyse kan bij omvangrijke projecten met vele en sterk uiteenlopende beoordelingscriteria een goed hulpmiddel zijn bij de afweging. Er zijn echter ook nadelen. De verschillende vertaalslagen kunnen tot verkeerde beoordelingen leiden. Het is essentieel dat de gemaakte keuzen en rekenexercities inzichtelijk en reproduceerbaar zijn. Met gevoeligheidsanalyses kunnen de onzekerheden in beeld worden gebracht. De Commissie is op dit moment niet in staat te beoordelen of de voorgestelde "methode van gewogen somming" de meest geschikte is. Op het gebied van de ruimtelijke ordening is de "concordantie-analyse" wel eens toegepast. De "evamixmethode" is toegepast bij onderzoek naar de voorkeursvolgorde van bouwlocaties in het stadsgewest Amsterdam. Het is te overwegen om verschillende methoden toe te passen. Indien dat tot dezelfde uitkomsten leidt, kan worden geconcludeerd dat de betreffende alternatieven/varianten robuust zijn. In dit verband wordt verwezen naar het "beslissingsondersteunend systeem voor discrete alternatieven (BOSDA)", een programma dat ontwikkeld is door het Instituut voor Milieuvraagstukken in opdracht van het Ministerie van Financiën. Dit programma bevat een vijftal multicriteriamethoden.

6. LEEMTEN IN KENNIS - EVALUATIE ACHTERAF

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieu-effecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

Het MER dient aan te geven welke van de benodigde informatie niet kan worden geleverd en waardoor dit wordt veroorzaakt. De betekenis van deze leemten voor de besluitvorming moet worden gegeven. Daarnaast is vermelding nodig van eventuele:

- onzekerheden en onnauwkeurigheden in de gebruikte voorspellingsmethoden en gegevens;
- gebrek aan bruikbare voorspellingsmethoden;
- andere onzekerheden met betrekking tot de milieugevolgen op korte of lange termijn.

Op basis van de Wm zal bij de vaststelling van het ISP een evaluatieprogramma moeten worden opgesteld teneinde de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende gevolgen te kunnen vergelijken. Dit evaluatieplan zal moeten worden afgestemd op en gesynchroniseerd met het evaluatieprogramma dat dient te worden opgesteld op grond van toepassing van m.e.r. op de vaststelling van het Streekplan Utrecht op het onderdeel woningbouwlocaties. Het eerste evaluatiemoment voor de m.e.r. voor het ISP kan plaatsvinden bij het overleg over de bestemmingsplannen van de desbetreffende gemeenten voor zover van belang voor de uitvoering van het ISP. Op dat moment kan voor het eerst worden nagegaan in hoeverre de voornemens die zijn vastgelegd in het ISP moeten worden bijgesteld in termen van de milieugevolgen.

Het MER kan reeds een eerste aanzet voor een dergelijk evaluatie-programma maken door aan te geven welke verwachtingen en voorspellingen het meest kritisch zijn bij het bereiken van de beoogde ruimtelijke- en milieukwaliteit.

7. SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."

In de samenvatting van het MER zal kort en overzichtelijk de kern van het MER naar voren moeten komen. Hierbij verdient het aanbeveling om te werken met kaarten, figuren en tabellen.

De essentie van elk hoofdstuk van het MER zal in de samenvatting goed terug te vinden moeten zijn. Belangrijke keuzemomenten en hun gevolgen voor het milieu, die voor de planontwikkeling cruciaal zijn, vereisen speciale aandacht.

BIJLAGEN

**bij het advies over richtlijnen
voor het milieu-effectrapport
over het
Intergemeentelijk Structuurplan
regio Utrecht**

(bijlagen 1 t/m 8)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 19 mei 1993, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

REGIONAAL BERAAD UTRECHT

Projectbureau
Minrebroederstraat 5
3512 GS Utrecht
tel. 030-332643
fax. 030-343212

Commissie voor de
19 mei 1993
26 MEI 1993
633-93
513-1
Sc-pres-bibl

Aan: Commissie voor de Milieu Effectrapportage
T.a.v. drs. J.J. Scholten,
algemeen secretaris
Postbus 2345, 3500 GH Utrecht.

Ons kenmerk: 93 - 258.

Onderwerp : MER Intergemeentelijk Structuurplan RBU.

Geachte heer Scholten,

In opdracht van het Regionaal Beraad Utrecht (RBU)¹ wordt momenteel het Intergemeentelijk Structuurplan (ISP) ontwikkeld. Het ISP loopt over de termijn 1995 - 2015 en beslaat het gezamenlijke grondgebied van alle RBU-gemeenten en dat van de gemeente Vianen².

In het ISP komen in concreto maatregelen aan de orde op het gebied van woningbouw, bedrijvigheid, landschap, recreatie, infrastructuur en mogelijk glastuinbouw.

Gelet op de MER-plicht voor deze maatregelen heeft het RBU door Heidemij-advies een startnotitie laten maken. Deze startnotitie wordt u hierbij aangeboden. Ik wil u verzoeken uw commissie de richtlijnen voor de MER/ISP op grond van deze startnotitie te doen opstellen. De startnotitie wordt tegelijkertijd terinzage gelegd. De termijn voor reacties loopt tot midden juni 1993. Wij streven ernaar u de reacties voor eind juni toe te zenden. Als ondersteunend materiaal is tevens de nota hoofdlijnen ISP bijgevoegd.

Het ISP is een integraal plan, dat wil zeggen dat programma's en beleid van betrokken sectoren³ in een samenhangend ruimtelijk kader worden vertaald en bindende afspraken worden gemaakt over de uitvoering ervan. Voor de historie van de besluitvorming rond het ISP wordt

¹Het RBU is een samenwerkingsverband van de gemeenten Bunnik, De Bilt, Houten, Maarssen, Maartensdijk, Nieuwegein, Utrecht, Vleuten - De Meern en IJsselstein.

²De gemeente Vianen heeft een verzoek om deelname aan het RBU ingediend.

³De bij het ISP betrokken sectoren zijn economie, landschap, milieu, volkshuisvesting en verkeer & vervoer.

kortheidshalve verwezen naar de betreffende passages in de startnotitie. Milieuoverwegingen hebben bij de besluitvorming steeds een gelijkwaardige rol gespeeld ten opzichte van andere criteria. Concreet zijn op het gebied van milieu de volgende criteria geformuleerd: de beperking van de mobiliteit, de kwaliteit van de leef- en werkomgeving en het veiligstellen en ontwikkelen van landschappelijke en ecologische kwaliteiten.

Na het doen van keuzes op hoofdlijnen wordt het ISP nu verder parallel aan het schaalniveau van het algemene ISP (1:25.000), meer gedetailleerd (1:10.000) voor deelgebieden uitgewerkt. Projecten worden daarbij beschouwd in hun onderlinge samenhang, als onderdeel van consistente structuurvarianten. Daarbij past een methodiek waarbij de afwegingen op systematische wijze in beeld worden gebracht, teneinde zorgvuldige besluitvorming bij de verdere ontwikkeling van het ISP mogelijk te maken. De wijze waarop dit voor de milieu-component zal gebeuren is beschreven in de startnotitie MER/ISP. Essentieel daarbij is de parallele ontwikkeling van ISP en m.e.r., zonder dat daarbij al sprake is van een uitgekristalliseerd ruimtelijk beeld. Met deze aanpak wordt beoogd, dat de m.e.r. van wezenlijke invloed zal zijn op de kwalitatieve uitkomst van het ISP.

Vooruitlopend op de behandeling van de startnotitie MER/ISP door uw commissie, zou ik u willen verzoeken in te stemmen met een oriënterend onderhoud van een delegatie van het RBU met U. Onderwerpen voor dit onderhoud zouden moeten zijn:

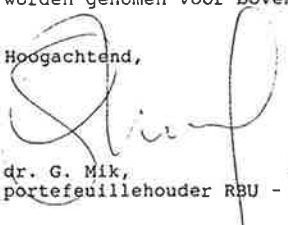
- De voorgestelde opzet van het MER/ISP;
- Het daaraan gekoppelde studiegebied en de zoekruimte en
- De gehanteerde thema's voor de uitwerking van het meest milieu vriendelijke alternatief.

Ook zijn enkele procedurele aspecten aan de orde:

- Kan met de voorgestelde integrale opzet van de nu geplande m.e.r. worden volstaan met het oog op inrichtingsplannen die in een later stadium tot stand komen?
- De relatie met overige m.e.r.'s in ISP-plangebied.
- De mogelijkheid van een voorttoetsing van het MER/ISP door de commissie voor de Milieu Effectrapportage.

Met uw goedvinden zal van de zijde van het RBU initiatief worden genomen voor bovengenoemd onderhoud.

Hoogachtend,

dr. G. Mik,
portefeuillehouder RBU - Ruimtelijke Ordening.

bijlagen: Startnotitie MER/ISP
Nota hoofdlijnen ISP

BIJLAGE 2

Openbare bekendmaking in Staatscourant nr. 96 d.d. 25 mei 1993

Wet milieubeheer

Inspraak startnotitie MER

Intergemeentelijk Structuurplan

Regionaal Beraad Utrecht

Het Regionaal Beraad Utrecht (RBU) is voornemens een Intergemeentelijk Structuurplan (ISP) op te stellen, waarmee de ruimtelijke ontwikkeling van de regio over de periode 1995 - 2015 wordt vormgegeven. In concreto zal het ISP majeure projecten betreffen op het gebied van wonen, bedrijvigheid, landschappelijke groenstructuren en recreatie, infrastructuur en mogelijk glastuinbouw. Gezien de aard en de omvang van de voor te nemen projecten dient op grond van de Wet milieubeheer voor het ISP een milieu-effectrapport te worden opgesteld.

Als uitbreidingslocaties voor woningbouw gelden Utrecht/Vleuten - de Meern (27.500 - 32.500), Rijnenburg (5.000 - 15.000), Houten-Zuid (6000) en mogelijk het Noorderbreed (max. 5.000 woningen). Potentiële locaties voor bedrijven liggen langs de A2 bij Lage Weide / Maarssenbroek en langs de A27 in 't Klooster, Tull en 't Waal en bij Vianen. Het toe te voegen oppervlak voor bedrijventerreinen bedraagt totaal 700 ha. Het glastuinbouwgebied van Vleuten - de Meern vormt onderdeel van de woningbouwlocaties. Voor hervestiging van de glastuinbouw komt, conform de planologische kernbeslissing VINEX, de Harmelerwaard in aanmerking (120 ha. netto).

De afweging van alternatieven vindt integraal plaats. De alternatieven zullen bestaan uit combinaties van projecten, die gezamenlijk tot een consistent programma leiden.

De uitgangspunten voor beleid en het ruimtelijk ontwerp zijn verwoord in de nota hoofdlijnen ISP.

Het milieu-effectrapport wordt in het najaar van 1993, tesamen met het ontwerp-ISP voor inspraak ter inzage gelegd.

Terinzagelegging

De nota hoofdlijnen ISP en de startnotitie MER/ISP liggen van 24 mei tot 24 juni 1993 ter inzage op de daarvoor gebruikelijke plaatsen van de gemeentehuizen van De Bilt, Bunnik, Houten, Maarssen, Maartensdijk, Nieuwegein, Utrecht, Vianen, Vleuten - de Meern, IJsselstein en op het projectbureau van het RBU, Minrebroederstraat 5 te Utrecht.

De stukken zijn in te zien tijdens kantoor- dan wel openingsuren.

Inspraak

Een ieder, die opmerkingen wenst te maken over de startnotitie MER/ISP, kan deze schriftelijk indienen tot en met uiterlijk 24 juni 1993 en deze richten aan:

Het Dagelijks Bestuur van het RBU,
tav. de projectleider ISP,
de heer ir. G.W. van de Hoef,
Minrebroederstraat 5, 3512 GS Utrecht,
Onder vermelding van: Startnotitie MER/ISP.

Voor informatie kunt u contact opnemen met C.H. Paris, tel. 030 - 332643.

Regionaal Beraad Utrecht

Van elke schriftelijke reactie wordt tijdens de termijn van terinzagelegging een exemplaar ter inzage gelegd. De persoonlijke gegevens van degene die een reactie heeft ingediend, worden indien hij/zij daarom verzoekt, niet bekendgemaakt. Het verzoek hiertoe dient gelijktijdig met de bovengemelde opmerkingen schriftelijk ingediend te worden.

BIJLAGE 3 A

Brief van de Commissie voor de m.e.r. d.d. 15 juli 1993 met verzoek om verlenging van de adviestertermijn

commissie voor de milieu-effectrapportage

Regionaal Beraad Utrecht
Portefeuillehouder Ruimtelijke Ordening
de heer G. Mik
Minrebroederstraat 5
3512 GS UTRECHT

uw kenmerk
93-258

uw brief
19 mei 1993

ons kenmerk
U490-93/Sc/cb/513-17

onderwerp
Adviestertermijn Cie. m.e.r.

doorkiesnr.
030 - 347600

Utrecht,
15 juli 1993

Geachte heer Mik,

Per brief van 19 mei 1993 stelde u ons in de gelegenheid te adviseren over de richtlijnen voor de milieu-effectrapportage Intergemeentelijk Structuurplan (ISP) regio Utrecht.

Conform de wettelijke regelingen dient het advies van de Commissie voor de m.e.r. op uiterlijk 24 juli 1993 te worden uitgebracht.

Bij deze wil ik u verzoeken deze adviestertermijn met een maand te verlengen, dat wil zeggen tot en met 24 augustus 1993. Vanwege de vakantieperiode is het namelijk vrijwel niet mogelijk zowel wat betreft de beschikbare deskundigen als ook wat betreft de binnen het secretariaat beschikbare medewerkers, het advies binnen de gestelde termijn af te ronden.

Graag ontvangen wij spoedig een schriftelijke bevestiging van uw reactie op ons verzoek.

Tijdens het locatiebezoek op 12 juli jl., werd u medegedeeld dat voor het uitbrengen van het advies u door de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld van gedachten te wisselen over een concept van het advies. U liet toen weten dat het begin van week 33 daarvoor geschikt is. Hierbij nodig ik u uit voor genoemd gesprek op dinsdag 17 augustus a.s. om 14.30 uur op het bureau van de Commissie aan de Arthur van Schendelstraat 800 te Utrecht (routekaartje is bijgevoegd). Het concept van het advies zal u ruimschoots voor deze datum worden toegezonden.

Hopende u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

ir. P. van Duursen
voorzitter

Secretariaat: Arthur van Schendelstraat 800
Utrecht, tel.: 030 - 347 666
Telefax: 030 - 33 12 55

Correspondentie adres:
Postbus 2345
3500 GH Utrecht

BIJLAGE 3 B

Brief van het Regionaal Beraad Utrecht d.d. 13 augustus 1993 met bevestiging verlenging van de adviestermijn

REGIONAAL BERAAD UTRECHT

13 augustus 1993.

Projectbureau

Miliebroederstraat 5
3512 GS Utrecht
tel. 030-332643
fax. 030-343212

Aan: Commissie Milieu Effectrapportage,
tav. ir. P. van Duursen, voorzitter,
Postbus 2345,
3500 GH UTRECHT.

Uw kenmerk : U433-93/Sc/eb/513-8 en
U490-93/Sc/cb/513-17.
Ons kenmerk: 93-525.
Onderwerp : MER/ISP Regio Utrecht.

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen :	20 AUG. 1993
nummer :	040-93
dossier :	513-31
kopie naar :	Sc-Preo-bibi

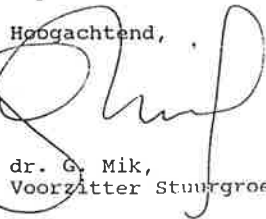
Geachte heer van Duursen,

Bij deze wil ik graag antwoorden op een tweetal brieven, die u recent toezond aan respectievelijk de heer C. Paris en aan mijzelf.

In uw brief van 22 juni 1993 maakt u de samenstelling van de werkgroep bekend, welke namens de Commissie voor de Milieu-effectrapportage belast zal worden met de begeleiding van het opstellen van het MER/ISP. Op uw verzoek om na te gaan of er tegen een of meer personen uit de werkgroep bezwaar bestaat, deel ik u mee, dat dat niet het geval is.

In uw brief van 15 juli 1993 geeft u aan, dat het gelet op de vakantieperiode niet mogelijk is om binnen de wettelijke termijn te adviseren over de richtlijnen voor het MER/ISP. Ik heb begrip voor deze omstandigheid en stem er mee in de termijn te verlengen tot 24 augustus 1993. Tenslotte wil ik gaarne ingaan op uw uitnodiging om op 17 augustus a.s. met u van gedachten te wisselen over het conceptadvies van de commissie.

Hoogachtend,

dr. G. Mik,
Voorzitter Stuurgroep RO.

BIJLAGE 4

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Regionaal Beraad Utrecht

Bevoegd gezag: Regionaal Beraad Utrecht

Besluit: Vaststelling van een Intergemeentelijk Structuurplan (ISP) 1995-2015

Categorie Besluit m.e.r.: Bijlage C, categorie 11

Activiteit: De wijziging van locaties voor wonen (60.000 woningen), werken (700 ha. bedrijventerrein, 165 ha. kantoorvloeroppervlak en 120 ha. netto glastuinbouw), recreatie (groen- en natuurgebied) en bijbehorende infrastructuur en nutsvoorzieningen.

Stand van zaken: Nadat in 1992 de provincie Utrecht een m.e.r.-procedure startte voor de aanwijzing van nieuwe woningbouwlocaties in de regio Utrecht (28.500 woningen) voor de periode 1995-2005, besloot het Regionaal Beraad Utrecht, dat tot stand kwam op 27 januari 1993, tot de uitvoering van m.e.r. voor het Intergemeentelijk Structuurplan (ISP). De m.e.r. voor het ISP verschilt van de m.e.r. voor het Streekplan omdat het ISP streeft naar de aanwijzing van locaties voor het wonen, werken, de recreatie en glastuinbouw en verder omdat het ISP een planperiode bestrijkt van 1995 tot 2015. Het plangebied van het ISP omvat de volgende gemeenten: De Bilt, Bunnik, Houten, Maarssen, Maartensdijk, Nieuwegein, Utrecht, Vianen (kandidaatlid), Vleuten-De Meern en IJsselstein. De bekendmaking van de m.e.r. voor het ISP vond plaats op 25 mei 1993. Op 12 juli 1993 legde de Commissie een locatiebezoek af. Per brief van 15 juli 1993 verzocht de Commissie het RBU met het oog op de vakantieperiode de adviestermijn met een maand te verlengen tot 25 augustus 1993. Op 17 augustus 1993 wisselde de Commissie van gedachten met het RBU aan de hand van het concept-advies voor richtlijnen. Dit advies werd uitgebracht op 24 augustus 1993.

Samenstelling van de werkgroep:

W.A.S. van Meel

ir. K. Nije

ir. D.F. Sijmons

dr. J.T. de Smidt (voorzitter)

drs. ing. P.A. van Vugt

Secretaris van de werkgroep: drs. J.J. Scholten

BIJLAGE 5

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	930615	G. Lappee	Lopikerkapel	930706
2.	930621	Vereniging Kloostergebied Nieuwegein	Nieuwegein	930706
3.	930622	IJsselsteinse Stichting Mens en Milieu	IJsselstein	930706
4.	930622	N.V. Watertransportmaatschappij Rijn-Kennemerland WRK, Waterwin- station ir. Cornelis Biemond	Nieuwegein	930706
5.	930623	Openbaar Vervoerbedrijven Regio Utrecht	Utrecht	930706
6.	930693	Ministerie Verkeer en Waterstaat Directoraat-Generaal Rijkswater- staat, directie Utrecht	Nieuwegein	930706
7.	930623	Stichting Het Zuidhollands Land- schap	Rotterdam	930706
8.	930624	Gedeputeerde Staten van Utrecht, Dienst Ruimte en Groen	Utrecht	930706
9.	930624	Stichtse Milieu Federatie	Utrecht	930706
10.	930625	Milieuraad Utrecht	Utrecht	930706
11.	930525	Burgemeester en Wethouders van Houten	Houten	930706
12.	930621	Landbouwschap, Gewestelijke Raad voor Utrecht	Utrecht	930706

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
13.	930623	Belangenvereniging Agrariërs Vleuten-De Meern-Harmelen	Vleuten	930706
14.	930706	Vleermuiswerkgroep Nederland/SVO	Wageningen	930728
15.	930702	Samenwerkende Organisaties Vogel- onderzoek Nederland	Beek-Ubbergen	930728
16.	930706	Ministerie van Landbouw, Natuur- beheer en Visserij, directie LNO Utrecht	Utrecht	930728
17.	930624	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek	Amersfoort	930811
18.	930813	Staatstoezicht op de Volksgezond- heid, Inspectie van de volksgezond- heid voor de hygiëne van het milieu voor Utrecht	Utrecht	930823

BIJLAGE 6

MILIEU-THEMA'S BIJ WONINGBOUW

6.1 Beleidsdilemma's

Bij het afwegen van milieubelangen bij besluitvorming over woningbouw lijken de volgende beleidsdilemma's relevant:

1. De milieudoelstelling om zuinig met ruimte en energie om te gaan en de automobilititeit te beperken leidt tot relatief compacte woonmilieus met hoge dichtheden, goed openbaar vervoer, voorzieningen in de buurt en een autovrije of autoluwe inrichting. Een dergelijk woonmilieu sluit slechts op een gedeelte van de woningvraag in het Amersfoortse en Utrechtse stadsgewest aan. Ter aanvulling op het bestaande (stedelijke) bestand zal behoefte zijn aan laagbouwoningen met tuin in een ruime verkaveling.
Dilemma: Milieuzuinig bouwen conflicteert tot op zekere hoogte met het voorzien in de kwalitatieve woningvraag.
2. Laagbouwoningen realiseren in een lage dichtheid sluit wel aan op andere milieudoelstellingen. In een 'ecologische' wijk kunnen optimale mogelijkheden gecreëerd worden voor zelfreinigende watersystemen, zonne- en windenergie, ontzien en/of integreren van cultuurhistorisch, landschappelijk en ecologisch waardevolle elementen en structuren, die daardoor een positieve bijdrage leveren tot de ruimtelijke kwaliteit. Milieubedreigende infrastructurele ingrepen (ophoging, ontwatering, aanleg van verhard oppervlak) zijn in mindere mate noodzakelijk. Afval(water)stromen zijn minder groot.
Dilemma: Ecologisch bouwen conflicteert met de kwantitatieve woningvraag¹.

6.2 Milieubenadering bij locatiekeuzen

Voor iedere locatie zijn verschillen in de milieugevolgen bij een eventuele aanwijzing als woongebied afhankelijk van de gegeven gebiedskenmerken. Deze verschillen kunnen door de keuze voor de inrichting worden verminderd of vergroot.

Daarom is het van belang per locatie na te gaan:

- a. welke negatieve of positieve milieugevolgen treden op bij bebouwing van de locatie,
- b. met welke maatregelen kunnen negatieve effecten worden verminderd of voorkomen,

¹ Dit dilemma wordt aangestipt in inspraakreactienr. 3 (bijlage 5): sluitende exploitatie-opzetten bieden weinig ruimte aan (ecologische) mitigerende en compenserende maatregelen.

mogelijk", "bepaalde deelgebieden niet bebouwen", "grondwaterpeilverlaging vermijden", "ecologische verbindingzone inpassen", "intact laten van de bodemopbouw" etcetera. Met behulp van deze gegevens kan de bouwcapaciteit van een bepaalde locatie in het kader van een milieuvriendelijke aanpak nader worden bepaald.

In bijgevoegd schema worden deze relaties vanuit milieudoelstellingen als invalshoek toegelicht.

Het schema kan gehanteerd worden bij het opstellen van relevante alternatieve ontwikkelingsmodellen en bij het samenstellen van een (meest) milieuvriendelijk alternatief.

Het geeft aan welke mogelijkheden er zijn milieudoelstellingen te realiseren bij bebouwing van locaties met verschillende gebiedskenmerken. Tevens wordt aangeduid welke implicaties de keuze van een bepaalde locatie heeft voor de inrichting. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen belemmeringen in de inrichtingsvrijheid en potenties, waarop zou moeten worden aangesloten om tot een milieuvriendelijke inrichting te komen.

Schema:

milieudoelstellingen, gebiedskenmerken en inrichting (potenties en belemmeringen)

milieu- doelstellingen	gebiedskenmerken	inrichting: milieupotenties	inrichting: belemmeringen	pos./negat. neveneffecten
energiebesparing: voorkomen onnodig verbruik/gebruik	voorzieningen/werken/ recreatie op loop/fietsafstand	autoluwe inrichting		+ beperken automob. + zuinig ruimtegebr. - woningvraag
	indien niet: nieuw in wijk	functiemenging	voldoende draagvlak	- minder zuinig ruimtegebruik
	centrale ligging	compact bouwen	draagkracht bodem	+ zuinig ruimtegebr. - zandwinning
	bestaande opgaande beplanting	windwering	beplanting sparen	+ ecologisch
gebruik onuitputtelijke bronnen	open ligging	windenergie	mogelijke bouwhoogte	- hinder windmolens
	indifferent	zonne-energie	minder verkavelings- vrijheid	
gebruik eindige bronnen selectief	ligging nabij goed openbaar vervoer	autoluwe inrichting		+ beperken automob. + zuinig ruimtegebr.
	indien niet: nieuw realiseren		voldoende draagvlak	
	korte afstand naar autobestemmingen			+ minder autokilometers
	nabijheid energiebron	benutting restwarmte		

milieu- doelstellingen	gebiedskenmerken	inrichting: milieupotenties	inrichting: belemmeringen	pos./negat. neveneffecten
- minimaliseren landschappelijke hydrologische ecologische schade	weinig waarden aanwezig	weinig potenties veel vrijheid		-/+ verplaatsen ander gebruik
	geomorf. waarden	aansluiten op reliëf	niet ophogen/vergraven	
	nat gebied	waterrijke inr. zelfreinigende watersystemen	drooglegging	+ minder hydr. invloed omgeving
	grondwaterrelaties met omgeving: kwel	gebruik, handhaven schoon water		+ zie boven
	inzijggebied	infiltratie schoon water bevorderen	weinig verharding	+ zie boven
	aardkundige cultuurhist. archeologische elementen	inspelen op, benadrukken, integreren: eigen karakteristiek	beperkt verkavelingsvrijheid vergraving vermijden	+ karakteristiek gebied - kost ruimte
	ecologische relaties	ecologische verbin- ding opnemen	beperking verkavelingsvrijheid	- kost ruimte + meerwaarde in gebied + spaart waarden omgeving
	waardevolle flora beplantingselementen	handhaven: integreren	zie boven	- zie boven + zie boven
	waardevolle fauna	integreren met doel- gerichte ecotoop- inrichting		- zie boven + zie boven
	kwetsbaar aanzicht		zorgvuldige inpassing geen hoogbouw?	
- weren milieuhinder	geluidzones veiligheidszones bodemverontreiniging bedrijven		maatregelen: zoneren afschermen sanering verplaatsen	+ plaatselijke milieukwaliteit - kwaliteit elders - ruimte elders

6.3 Het meest milieuvriendelijke alternatief

Omdat uit het voorafgaande materiaal blijkt dat een model vanuit bepaalde milieudoelstellingen positief en vanuit andere negatief kan scoren, is het de vraag of er in het MER sprake kan zijn van één meest milieuvriendelijk alternatief.

Als besparing van ruimte en energie voorop wordt gesteld, zal het woongebied gekenmerkt zijn door een compacte bebouwing en door een verkeersontsluiting, die voorrang geeft aan openbaar vervoer en fietsverkeer. Ecologisch bouwen biedt mogelijkheden voor ontzien en

integreren van ecologische waarden en beperken van afval(water)stromen, maar leidt tot lagere dichtheden en minder mogelijkheden voor openbaar vervoer.

Onder dit voorbehoud volgt hieronder een algemene lijst van aandachtspunten voor een meest milieuvriendelijk alternatief:

- zo goed mogelijk aansluiten op de ligging van werkgebieden, recreatiegebieden en voorzieningencentra ter beperking van de automobieliteit;
- zo goed mogelijk benutten van reeds aanwezige voorzieningen voor verkeer en openbaar vervoer;
- verkeers- en vervoerstromen zoveel mogelijk bundelen;
- zo min mogelijk aantasten van regionale ecologische structuren, zoals de ecologische hoofdstructuur, ecologische verbindingzones tussen open gebieden, geomorfologische en hydrologische systemen van regionale afmetingen, regionale grondwaterstromingen, die over grotere afstand inzijsgebieden verbinden met kwelgebieden, rust- en fourageergebieden voor grotere dieren zoals hoefdieren, roofdieren, water- en weidevogels.

Van belang voor het kiezen van de locatie van het meest milieuvriendelijke alternatief zijn de mogelijkheden om met de volgende aspecten bij de inrichting rekening te houden:

- voorzien in overgangszones naar het buitengebied met oog op tegengaan van uitstralingseffecten van onder andere de recreatieve druk op waardevolle kwetsbare elementen;
- beperken van de hoeveelheid te verrichten (geo-)hydrologische of bodemaantastende ingrepen bijvoorbeeld door selectief oprijden, beperking van hoeveelheid te gebruiken primaire grondstoffen;
- minimaliseren van de overlast van de aan te leggen woongebieden voor de omgeving (geluidproductie, verkeersdruk, luchtverontreiniging, visuele overlast, verontreiniging van grond- en oppervlaktewater);
- toepassing van milieuvriendelijke methoden van energievoorziening (zonne-, wind-energie, stadsverwarming, warmte-krachtkoppeling) en beperking energieverbruik;
- toepassen van milieuvriendelijke waterreinigingssystemen;
- het creëren van voorzieningen wat betreft geluidoverlast, trillingshinder en hinder van luchtverontreiniging en stank, verkeersveiligheid en veiligheid (kans op calamiteiten);
- optimale aanpak van bodemsanering en bodembescherming.

BIJLAGE 7¹

Inrichtingsaspecten verplaatsing glastuinbouwgebied Vleuten-De Meern

5 Een nieuw glastuinbouwgebied kan op verschillende manieren worden ontwikkeld, ingericht en beheerd.

Van belang is of sprake is van:

- individuele vestiging van glastuinbouwbedrijven;
- projectvestiging met een relatief laag collectief niveau;
- projectvestiging met een relatief hoog collectief niveau.

10 Het verschil tussen de eerste en de laatste twee is bepalend voor het in de hand kunnen houden van milieu-effecten, omdat in de projectvestiging in principe mogelijkheden aanwezig zijn milieu-investeringen die het individuele bedrijf te boven gaan collectief te organiseren.

15 Milieu-effecten zijn in hoge mate afhankelijk van de produktie-condities die in de (project)-vestiging geboden (kunnen) worden en de vereisten die de overheid stelt.

Conditie kunnen worden geboden door overheid en tuindersorganisaties gezamenlijk inzake:

- 20 - De energievoorziening. Zijn er op de nieuwe locatie mogelijkheden om aan rest-warmtebenutting te doen, middelgrote gasturbines als WKK-installatie in te schakelen et cetera?
- De watervoorziening. Zijn er in de bruto/nettoverhouding mogelijkheden aan collectieve regenwaterretentie inhoud te geven? (Per bedrijf is een zelfvoorzieningsgraad van 50% economisch rendabel, de overige 50% moet anders georganiseerd worden.)
- 25 - De waterafvoer. Zijn er op de nieuwe locatie mogelijkheden om (na eventuele collectieve voorziening) flush water uit de recirculatiesystemen op (stedelijke) rioleringsystemen aan te sluiten.

Eisen kunnen ook door overheid en tuindersorganisaties gezamenlijk worden gesteld:

- 30 - aan de watervoorziening: verbod op te slaan van individuele putten;
- aan het percentage recirculatiebedrijven dat men in de vestiging nastreeft en/of wanneer voor bepaalde (nu in Vleuten-De Meern) voorkomende teelten nog geen recirculatievariant aanwezig is, aan het beperken van de milieu-effecten;
- aan het toepassen van schermen in de nieuwe bedrijven in verband met overlast van assimilatieverlichting;
- 35 - aan de landschappelijke inpassing van de nieuwe glastuinbouwgebieden.

1 Deze bijlage is als bijlage 5 ook opgenomen bij het Advies voor Aanvullende Richtlijnen voor de inhoud van het MER Woningbouwlocaties Streekplan Utrecht dat de Commissie voor de m.e.r. uitbracht op 5 april 1993.

BIJLAGE 8

Brief van de Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek d.d. 24 juni 1993

N.B. De bijlagen bij deze brief zijn niet opgenomen.

Rijksdienst voor het
Oudheidkundig
Bodemonderzoek

Kerkstraat 1
3811 CV Amersfoort
Telefoon 033-634233

TER KENNISNEMING

ROIB

Beleefde heer W.J.H. Willems

aan de heer
de heer
de heer

93.447 Mz/FS/mk

Projectbureau Regionaal Beraad Utrecht

t.a.v. dr. G. Mik, afd. R.O.

MER Intergemeentelijk
Structuurplan Utrecht

Minnebroederstraat 5
3512 GS Utrecht

ingekomen 25 JUNI 1993

nummer

dossier 013-11-17 Amersfoort, 24 juni 1993

kopie naar: S

Geachte heer Mik,

In antwoord op de brief van de Commissie voor de MER van 21 juni jl.,
kenmerk U-93/Sc/eb/513-6, deel ik U het volgende mee.

Binnen het plangebied voor het ISP Utrecht komen op vele plaatsen archeologische waarden voor. Het is evenwel op deze termijn -zie bovenstaande datum van ontvangst- niet mogelijk een volledig en geactualiseerd overzicht te verschaffen. Ten behoeve van het opstellen van de richtlijnen geef ik U onderstaand overzicht van archeologische waarden. Dit overzicht is in een brief van 7 februari 1992 -nummer 39 Mz/K/mk aan de commissie voor de MER toegezonden, in het kader van het MER Woningbouwlocaties Streekplan Utrecht. Gezien het spoedeisende karakter is deze oplossing gekozen. Ik houd me evenwel het recht voor -indien gewenst- binnen een redelijke termijn aanvullingen op deze inspraakreactie te plegen.

Locatie Vleuten de Meern

31G-6 aanleg en overblijfselen van de Laat-Middeleeuwse ridderhofstad Nijeveld (De Meern - Nijeveld); beschermd monument ingevolge de Monumentenwet 1988.

Locatie Rijnenburg

31H-19 aanleg en overblijfselen van het Laat-Middeleeuwse versterkte huis Everstein (Nieuwegein - Nedereindseweg/Vredestein);
31H-20 resten van de Laat-Middeleeuwse ridderhofstad Rijnenburg (Nieuwegein - Nedereindseweg/Rijnenburg); vergelijk RAAP-rapport nr. 43 'Archeologische waarden in de provincie Utrecht';

Locatie Houten-Zuid

39A-5 aanleg en overblijfselen van de Laat-Middeleeuwse ridderhofstad Schonauwen (Houten/'t Goy - Schonauwen); beschermd monument ingevolge de Monumentenwet 1988;
39A-14 terrein waarin sporen van bewoning uit de Late IJzertijd, de Romeinse Tijd en de Vroege- en Late Middeleeuwen (Houten - Tiendweg). De vindplaats is gebaseerd op de resultaten van een fosfaatkartering. Waarnemingen in het westelijke gedeelte in 1971 brachten sporen van een opgevlude rivierbedding aan het licht met vele vondsten uit de Late-IJzertijd en de Romeinse Tijd (vergelijk NKNOB 1971, Archeologisch Nieuws pag. 139);

opgevoerd

ROIB

blad
nummer
datum

2
93.447 Mz/FS/mk
24 juni 1993

39A-16	terrein waarin sporen van bewoning uit de Late-IJzertijd, de Romeinse Tijd, de Vroege- en Late-Middeleeuwen (Houten - Hoogdijk);
39A-89	terrein waarin sporen van bewoning uit de Late-Middeleeuwen (Houten - Hoogdijk);
39A-90	terrein waarin sporen van bewoning uit de Late-IJzertijd en de Romeinse Tijd (Houten -de Trip).

Al deze terreinen zijn aangeduid op de kaart met Archeologische Monumenten in de provincie Utrecht, die in 1987 door de provincie is opgesteld en verspreid. De onder de locaties 'Vleuten de Meern' en 'Rijnenburg' genoemde archeologische monumenten verdienen, vanwege hun cultuurhistorische waarde als zichtbare herinnering aan de bewoningsgeschiedenis, blijvend behoud in een aangepaste omgeving. Met name van de locatie Houten-Zuid moet deze opgave echter als onvoldoende en onvolledig worden beschouwd. Dit vloeit voort uit het feit dat de gegevens uit dit archeologisch rijke gebied niet systematisch zijn verzameld en gewaardeerd. Dit geldt ook voor de kennis van de hier wel geregistreerde terreinen. Met het oog hierop is het wenselijk dat in de locatie Houten-Zuid in het kader van deze MER een aanvullende Archeologische Inventarisatie wordt uitgevoerd met het doel de aard, omvang en kwaliteit vast te stellen van het nog aanwezige bodemarchief en de betekenis voor toekomstig wetenschappelijk onderzoek. Alleen op basis daarvan kan worden vastgesteld of en in hoeverre met deze waarden rekening dient te worden gehouden bij de toekomstige inrichting van het gebied en - indien behoud niet mogelijk is - een eerste indruk verkregen kan worden wat de consequenties voor de planuitvoering zijn.

Ik verzoek U derhalve:

1. bij het vaststellen van de richtlijnen voor het MER rekening te houden met de noodzaak van een archeologisch vooronderzoek in de vorm van een Aanvullende Archeologische Inventarisatie (AAI), teneinde een goede beoordeling van de aard, omvang en kwaliteit van het aanwezige bodemarchief in een deel van het plangebied mogelijk te maken;
2. bij het opstellen van het MER en het nemen van besluiten rekening te houden met de resultaten van het onder 1 voorgestelde vooronderzoek;
3. te bepalen dat bij eventuele uitvoering van plannen rekening wordt gehouden met kosten verbonden aan veiligstelling van het bodemarchief.

z.jagen

ROB

blad
nummer
datum

3
93.447 Mz/FS/mk
24 juni 1993

De ROB zal zo spoedig mogelijk een inspraakreactie aan U doen toekomen, waarin de vereiste aandacht voor het bodemarchief nader toegelicht wordt.

De directeur,
namens deze,

drs. F.F.J. Schoorl,
sectorhoofd Monumentenzorg.

Bijlagen: -RAAP rapport nr. 43, pp. 280-284
-NKNOB Archeologisch Nieuws 1971, p. 139

cc. Commissie MER, t.a.v. Mevr. A. de Bruyn Prince, Postbus 2345, 3500 GH Utrecht.

bijlagen

